

Arja Juvonen ps

Kirjallinen kysymys sairaaloiden päivystyskriisin ratkaisemisesta ja päivystystoiminnan jatkuvuuden turvaamisesta hyvinvointialueilla 1.1.2023 jälkeen sekä hyvinvointialueiden rahoituksen riittävydestä

Eduskunnan puhemiehelle

Suomen sairaaloiden päivystystoiminta on tällä hetkellä vakavasti heikentynyt. Asiasta on uutisoitu laajasti. Odotusajat päivystyksissä on vuorokausia, potilaita on käytävillä ja henkilöstöstä on huutava pula. Tilanne on valtakunnallinen. (Yle 14.12.2022)

Päivystystoimintojen heikkeneminen vaarantaa potilasturvallisuuden. Syitä päivystyksen toimimattomuuteen on lueteltu julkisuudessa ja yhdeksi syyksi on kerrottu hoitajapula, joka koskettaa laajasti päivystyksiä. HUS:in Akuutin toimitusjohtaja Maaret Castren toteaa, että hoitajapulan takia Espoon Jorvin sairaalan vuodepaikkoja on tyhjillään ja leikkaussaleja kiinni. Potilaat odottavat päivystyksessä vuodepaikoilla pääsyä muille osastoille tai perusterveydenhuoltoon. Päivystyskäynnin kesto on ollut potilaalla 20 tuntia ja odotus päästä toiselle osastolle 110 tuntia. (Ilta-lehti 14.12.2022)

Päivystystoiminnasta ja kiireellisestä hoidosta säädetään terveydenhuoltolaissa (1326/2010) sekä päivystysasetuksessa (583/2017).

Päivystyskriisin ratkaisemiseksi olisi tehtävä nopeita toimia, jotta sosiaali- ja terveydenhuollon toimivuus turvataan. Soteuudistuksen myötä 1.1.2023 aloittavat hyvinvointialueet ovat uuden edessä ja palvelujen järjestäminen ja rahoitus siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Toimintojen, myös päivystyksen, tulee toimia sujuvasti. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan hyvinvointialueilta puuttuu jopa 1,5 miljardia rahoitusta. (Yle 5.9.2022)

Päivystyskriisissä olisi huomioitava henkilöstön mahdollisuus ja halukkuus ylitöihin, työvuoron- ja työyksikköjen välisiin vaihtoihin ja vuosilomasiirtoihin. Näiden keinojen olisi oltava henkilöstölle vapaaehtoista ja niihin osallistumisesta tulisi saada kunnan korvaus.

Vuokratyövoiman käyttö vapailta markkinoilta voisi olla yksi keino löytää henkilöstöä ja yksityissektorin palvelutuottajien mahdollinen mukaan ottaminen päivystyskriisin hoitoon tulisi selvittää. Yksityiset sairaalat ja lääkärikeskukset hoitavat jo nyt yksityisesti päivystys-, leikkaus- ja tapaturmapotilaita tiloissaan. Yksityisen ja julkisen sektorin tulisikin nyt tehdä vahvaa yhteistyötä, jotta potilaat saavat hyvän ja oikea-aikaisen hoidon päivystyksessä.

Kirjallinen kysymys KK 637/2022 vp

Ensihoitajakoulutukseen ammattikorkeakouluihin hakeutui ennätysmäärä opiskelijoita tämän kevään yhteishaussa. Hakijoita oli tilastojen mukaan 8 796, mutta valittuja vain 320. (Iltasanomat 5.6.2022) Valitettavasti paikkoja alan opintoihin on liian vähän.

Kun ensihoidosta on tullut hakijoiden suosikki, olisi kutsuun vastattava ja moninkertaistettava opiskelijapaikkojen määrät. Ensihoitajista on mahdollista saada osaavaa työvoimaa päivystykseen. Olen tehnyt 26.10.2022 ensihoitajakoulutuksen lisäämisestä toimenpideoitteen (TPA 124/2022 vp), sillä kysynnän ja tarjonnan olisi vastattava toisiaan näin tärkeässä asiassa.

Terveyskeskusten olisi kyettävä antamaan lääkäriaikoja oikea-aikaisesti, jolloin sairauksien hoito tapahtuisi nopeasti, eikä ne viivästyisi ja vakavoituisi. Terveyskeskusten olisi toimittava hätätilanteessa myös viikonloppuisin päiväsaikaan päivystyssairaaloiden rinnalla. Terveyskeskuksissa kyetään antamaan ensiapua moniin sairauksiin, jolloin potilaan ei tarvitse hakeutua ruuhkaiseen ilta- tai yöaikaiseen päivystykseen.

Ikääntyneille pitkät päivystysjonot ovat erityisen haastavia. Ikääntynelle tulisi olla oma, heidän tarpeisiinsa vastaava hoivayksikkö, jonne he voisivat hakeutua yllättävässä päivystystilanteessa saamaan hoitoa.

Opetusministeriössä tulisi myös sosiaali- ja terveysministeriön kanssa käydä vakava vuoropuhelu sosiaali- ja terveydenhuollon koulutusalojen sisällöstä ja siitä, että miten koulutuksella vastataan parhaiten työvoimapulaan. Ulkomaille työn perässä lähteneet suomalaiset sairaanhoitajat olisi myös kyettävä houkuttelemaan takaisin töihin Suomeen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus aikoo tehdä Suomessa vallitsevan päivystyskriisin ratkaisemiseksi,

miten hallitus varmistaa päivystystoiminnan jatkuvuuden 1.1.2023 jälkeen hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa ja

miten hallitus varmistaa hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyyden, kun julkisuudessa olleiden laskelmien mukaan alueilta puuttuu 1,5 miljardia euroa rahoitusta?

Helsingissä 15.12.2022

Arja Juvonen ps